

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **28 NOV. 2005**
uw kenmerk: C/S&A/05/1993
uw brief van: 21 september 2005
ons kenmerk: arc-2005.02594/3

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden van *provinciale organen* voor de periode vanaf 2005

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst van *provinciale organen* voor de periode vanaf 2005 die hierboven genoemde overheidsorganen in hun hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 willen doen vaststellen.
In uw brief verzocht u de Raad om binnen acht weken advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 2005, met inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen.
De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

De provincies hebben ervoor gekozen om voor de vorm van deze selectielijst voor te bouwen op de bestaande lijst vanwege het uitgangspunt dat de totstandkoming van deze nieuwe lijst weinig extra werk moest kosten. De Raad onderschrijft van harte de constatering van het Nationaal Archief dat de lijst in deze vorm lastig te beoordelen is. Naar zijn mening voldoen de context- en taakbeschrijving niet. De bewoordingen in de opsomming van taken op p. 4-6 zijn vaak dermate algemeen dat ze niet alleen op taken van de provincie kunnen slaan maar ook op die van andere overheden. De Raad mist node een verantwoording van de wijze waarop rekening is gehouden met juist de taak van de provinciale organen en de verhouding van deze overheidsorganen tot de andere overheidsorganen. De opmerking van de vertegenwoordigers van het Nationaal Archief betreffende de contextbeschrijving op p. 6 van het verslag van het driehoeksoverleg blijft ook in de lucht hangen; er wordt noch in het verslag noch in de selectielijst invulling aan gegeven.

De door het IPO toegezegde proef met een nieuwe lijst gebaseerd op handelingen acht de Raad een goed initiatief om de gebreken die aan de huidige (ontwerp)lijst kleven te ondervangen.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen. Hieruit is de Raad gebleken dat dit overleg was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken. Zijn notitie, waarnaar verwezen wordt als bijlage bij het verslag, ontbreekt echter.

Blijkens het verslag van het driehoeksoverleg heeft het IPO geen machtiging van betrokken organen overhandigd aan het Nationaal Archief, waardoor het voor deze niet duidelijk was voor wie de vaststelling werd aangevraagd. Het IPO geeft wel aan in het bezit te zijn van de benodigde machtigingen. De Raad is van mening dat die op zijn minst bij het Nationaal Archief (in afschrift) aanwezig moeten zijn en hier dus niet de juiste procedure is gevolgd.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, voor zover nu bekend, niet geresulteerd in reacties.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van archiefbescheiden voor de periode vanaf 2005 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdragers.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

In de selectielijst is geen selectiedoelstelling geformuleerd. Uit het driehoeksverslag blijkt, dat als uitgangspunt de selectiedoelstelling is genomen die door de rijksarchiefdienst wordt gehanteerd. Daarin wordt ook rekening gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. Opvallend daarbij is de tevens overgenomen zin waarin staat dat met het te bewaren materiaal het mogelijk moet zijn “om een reconstructie te maken van de hoofdlijnen van het handelen van de *rijksoverheid* ten opzichte van haar omgeving [...]”.

In het verslag van het driehoeksoverleg wordt de selectiedoelstelling vervolgens uitgewerkt in een aantal selectiecriteria, die niet als zodanig benoemd zijn in de selectielijst zelf, maar voorkomen als de categorieën 1-15 van hoofdstuk II.1.a. De Raad is van mening dat deze criteria als zodanig (en niet als categorieën) in de inleiding en verantwoording van de lijst thuishoren.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Bij een aantal waarderungen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

algemene categorieën (1-15)

Het probleem van een selectielijst gebaseerd op stukken, waarbij gelijksoortige stukken in algemene categorieën worden samengebracht, is enerzijds dat deze algemene categorieën veel ruime en vaak ook vage omschrijving bevatten, zodat er zoveel mogelijk stukken onder kunnen vallen. Dit betekent dat er door de DIV-medewerker of selecteur steeds opnieuw een afweging gemaakt moet worden of iets al dan niet onder de interpretatie van het begrip valt. Anderzijds wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende taken, waaruit mogelijk een andere selectiewaardering zou volgen.

Een voorbeeld van het eerste staat bijvoorbeeld in categorie 12 *Overige stukken van bijzonder belang in verband met bijzondere gebeurtenissen*. Wat houdt bijzonder in bij 'bijzonder belang' en wat bij 'bijzondere gebeurtenissen'?

Als voorbeelden van het tweede kunnen genoemd worden categorie 3 waarbij alle provinciale verordeningen en regelingen bewaard worden. De Raad is van mening dat dat juist is voor het merendeel van de hoofdtaken van de provinciale organen, zoals milieu en ruimtelijke ordening, maar dat voor (secundaire) regelingen op het gebied van personeel en organisatie blijvende bewaring niet nodig is.

bewaartermijnen financiële stukken

De Raad is van mening dat aan de bewaartermijn van de stukken genoemd onder de categorieën 62, 64, 65, 67 sub 1, 68, 69 en 75 toegevoegd zou moeten worden 'na vaststelling van de rekening'. Ook voor categorie 63 is de Raad van mening dat de bewaartermijn moet 7 jaar na vaststelling van de rekening moet luiden.

documenting documents

De Raad acht het wenselijk, overeenkomstig zijn aanbeveling voor de gemeentelijke selectielijst, een aparte categorie *documenting documents* in de lijst op te nemen², die uiteenvalt in twee subcategorieën:

² *De actuele kwestie die de gemoederen in het Verenigd Koninkrijk momenteel beroert, illustreert overtuigend het belang van deze categorie documenten. The National Archives hebben te kampen met een grootschalige vervalsingszaak waardoor de authenticiteit van materiaal over Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog ter discussie is komen te staan. Scotland Yard voert een grootscheeps onderzoek bij The National Archives uit om de precieze aard en omvang van de zaak in kaart te brengen. Zie www.nationalarchives.gov.uk/news/stories.*

1. bescheiden, noodzakelijk voor het bepalen van de authenticiteit, de volledigheid, de context alsmede voor het beheer van permanent te bewaren archiefbescheiden, te waarderen met B;
2. bescheiden, noodzakelijk voor het bepalen van de authenticiteit, de volledigheid, de context alsmede voor het beheer van op termijn te vernietigen archiefbescheiden, te waarderen met V 7 jaar na verval belang.

stukken met betrekking tot rampenbestrijding

Onder de categorieën 52 en 84 vallen ook stukken die betrekking hebben op de rampenbestrijding. In de circulaire van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de wettelijke verplichting tot het bewaren van gegevens over de rampenbestrijding van 26 november 2001, kenmerk EB2000/97598, worden hiervoor langere bewaartermijnen geadviseerd. De Raad adviseert u deze aanbevelingen in de onderhavige lijst te verwerken.

categorie 5: Stukken betreffende door het provinciaal bestuur te verlenen of verleende vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen, alsmede het handhaven, verlengen en niet verlenen ervan op het gebied van ruimtelijke ordening en het milieubeheer, uitgezonderd: categorie 52

categorie 52: Idem op grond van wettelijke voorschriften op het gebied van milieubeheer zonder blijvende materiële of maatschappelijke gevolgen, uitgezonderd: [...] categorie 5

Hier wordt volgens de Raad een cirkelverwijzing gehanteerd, die bij toepassing van de lijst tot de nodige onduidelijkheid kan leiden. De Raad adviseert u deze verwijzing op te heffen dan wel de omschrijving en toelichting zodanig aan te passen dat duidelijk is welke bescheiden onder welke categorie vallen.

categorie 34: Stukken betreffende de samenstelling van besturen, commissies en andere organen

De bewaartermijn voor deze categorie is 1 jaar. De Raad meent dat dit toch op zijn minst 1 jaar na opheffing moet zijn en kan zich daarnaast voorstellen dat het historisch interessant kan zijn om van sommige besturen e.d. de samenstelling te volgen.

categorie 46: Stukken betreffende de met medewerking van de provinciale overheid ingestelde en/of instandgehouden instellingen

De Raad is van mening dat niet volstaan kan worden met een verwijzing naar bewaartermijnen in het BW, waar in voorkomend geval ook rekening mee gehouden zou moeten worden, maar dat deze juist verwerkt moeten worden in de lijst.

categorie 57 onder a: Stukken betreffende stichting, ...wijziging... en bijkomende voorzieningen aan gebouwen, terreinen, installaties, apparatuur en machines

Voor deze categorie worden onder a beleidsbepalende stukken uitgezonderd, waarbij als voorbeeld onder meer staten van meer- en minderwerk worden genoemd. De Raad gaat akkoord met het bewaren van de beleidsbepalende stukken, maar rekent daar staten van meer- en minderwerk zeker niet toe. Ook beleid ten aanzien van apparatuur en machines (inkoop- of onderhoudsbeleid e.d.) acht de Raad niet voor blijvende bewaring in aanmerking komend. Onder c wordt een vaag begrip gehanteerd, nl. 'kleinere voorzieningen aan gebouwen'. De Raad vraagt zich af wat bedoeld wordt met 'kleinere'? Kleiner dan wat? Wellicht is het beter hier het begrip 'klein onderhoud' te gebruiken.

categorie 60 onder b: Stukken betreffende het in gebruik geven van eigendommen, bij bruikleen van kunst- en museumobjecten indien bruikleen wel heeft plaatsgehad

De Raad is van mening dat aan bruiklenen van kunst- en museumobjecten geen blijvende historische betekenis kan worden toegekend en een waardering met blijvend bewaren niet op zijn plaats is.

categorie 61 onder a: Stukken betreffende het verlenen of weigeren van toestemming tot het maken van reproducties en publicatie, indien het copyright en/of het auteursrecht bij de provincie berust

De Raad ziet het historisch belang van het blijvend bewaren van deze stukken niet in en adviseert u deze stukken voor vernietiging in aanmerking te laten komen met een termijn van 10 jaar.

Categorie 70: Stukken betreffende registratie van ingekomen, interne en uitgaande post

In de inschrijfregisters van een organisatie worden de belangrijke documenten van de organisatie geregistreerd. Als register geeft het inzicht in de positie van de organisatie ten opzichte van haar omgeving (interactie). Het geeft inzicht in de manier van werken van de provincie (los van formele procedures) en het levert het bewijs voor het al dan niet bestaan van documenten.

Naar de mening van de Raad gaat deze categorie volledig voorbij aan het feit deze gegevens (metadata) gebruikt worden als toegang binnen een DMS/RMA die nu zo langzamerhand de bestaand postregistratiesystemen van de provincies zullen vervangen. De Raad adviseert u deze (basis)registratie voor bewaring in aanmerking te laten komen.

categorie 85: Stukken betreffende onderhoud, controle en (her)schouw van werken, o.a. waterkeringen

De Raad adviseert om de bewaartermijn te relateren aan het volgende onderhoud, de volgende controle of schouw, zeker in gevallen waarbij controles en schouwen niet regelmatig en/of minder vaak dan eens per 7 jaar plaatsvinden. In geval van calamiteiten e.d. kan dan altijd teruggevallen worden op het laatste controle- of schouwrapport.

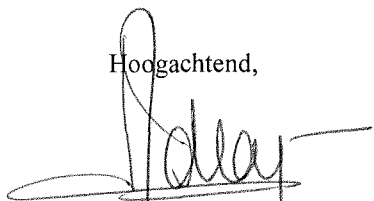
categorie 99 sub h: Stukken betreffende het financieel toezicht op lagere publiekrechtelijke organen, uitgezonderd belastingkohieren die door het provinciaal bestuur zijn opgemaakt

Deze subcategorie komt voor blijvende bewaring in aanmerking. De Raad vraagt zich echter af wat het verschil is met de kohieren van categorie 79 die wel mogen worden vernietigd en adviseert ook deze stukken voor vernietiging in aanmerking te laten komen.

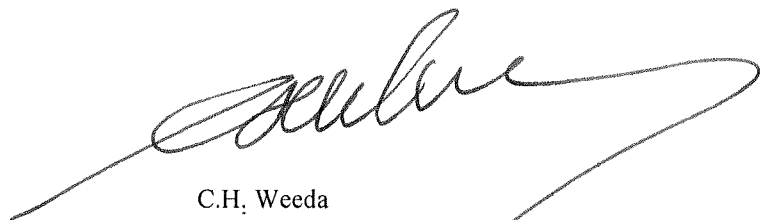
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 2005 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,



mr. W. Sorgdrager
Voorzitter



C.H. Weeda
Algemeen secretaris